

Justisminister Emilie Enger Mehl

16. november 2023

Brudd på terskelverdier for sikring av rettsstatsgarantier

Kjære Emilie.

Som justisminister med større interesse for straff enn for grunnlovens grenser mottar du cannabis. Ifølge norsk lov har vi med et straffbart forhold å gjøre, og Alliansen for rettighetsorientert ruspolitikk (AROD) ber deg politianmelde.

Du mottar cannabis fordi du jobber for en ruspolitikk som medfører et omfattende skadebilde, fordi straff videreføres på tilbakeviste premisser, og fordi domstolsbehandling er egnet til å kvalitetssikre straffebruken på rusfeltet.

Normalt kan politiet ta for gitt at lovene er innenfor de rammer som menneskerettighetene legger opp til, men ikke på rusfeltet. Ikke bare har utredninger i 20 år bekreftet straffens manglende grunnlag, men den politiske prosessen er kuppet av [ekstremister](#) og rettssikkerheten er truet etter at regjeringen nedsatte et utvalg for å få tilbake maktmidler som Riksadvokaten vurderer som uforholdsmessige. I den grad Rushåndhevingsutvalget [oppfyller](#) sitt mandat, vil Norge vil få et problem med menneskerettighetene, og regjeringen svikter ikke bare de forfulgte på rusfeltet, men også politiet.

Politoloven pålegger tjenestepersoner å bruke minst mulig makt mot befolkningen, men hvordan kan vi vite om dagens maktbruk er nødvendig når ikke mindre inngripende tiltak er vurdert? I den grad et regulert marked er bedre enn et kriminelt marked, vil ikke forbudet oppfylle et legitimt formål, og stadig mer tyder på at maktmiddelbruken ligger utenfor konstitusjonens grenser. Det er derfor Tyskland og andre stater beveger seg vekk fra et forbud, men politisk vilje til å revurdere forbudets premisser finnes ikke. Til tross for at Rolleforståelsesutvalget redegjorde for en strid mellom styringsjuss og rettighetsjuss, hvor sistnevnte har blitt nedprioritert, er den politiske majoritet for preget av panikk til at sikring av rettigheter er mulig, og vi inviterer derfor til å aktivere rettssporet.

Grunnlovens 89 gir domstolene rett og plikt til å sikre den politiske prosessen. Prøvelsesretten er beskrevet av Johs Andenæs som vestens viktigste bidrag til verdenskulturen og et kjernepunkt i rettsstaten, og AROD har i flere år brukt sivil ulydighet for å sikre rettsstaten. Ikke bare er flere hundre gram cannabis delt ut utenfor riksadvokatens kontor, uten at tiltale er tatt ut, men for å slippe historisk og konstitusjonell kontekst har påtalemyndigheten motsatt seg 200 års rettstradisjon. Som du kan se av dokumentaren [Moving a Nation Forward](#)

har Statsadvokat Sturla Henriksbø, som også er politiker i KrF, satt etiske retningslinjer til side for å beskytte regjeringens ruspolitikk mot konstitusjonell kontroll, og justisministeren må ta ansvar for underordnedes maktmisbruk.

Det er i denne sammenheng at AROD kontakter justisministeren, og vi forventer en anmeldelse. Rettssporet er det eneste som kan belyse den blindsonen som totalitære krefter ønsker å mørklegge, og som leder har du ansvar for å kvalitetssikre politiets arbeid i tider med offentlig panikk. Dette kan bare gjøres ved at ruspolitikkenes forhold til grunnloven klarlegges, og det er ikke bare du som mottar cannabis. I tillegg til en politimann og en statsadvokat, har også Politihøgskolen og Rushåndhevingsutvalget mottatt cannabis, og dere har alle interesse av at lov og orden sikres.

Mens Justisdepartementet har overordnet ansvar for at politiets maktbruk er forsvarlig, sliter Rushåndhevingsutvalget med et mandat som er konstitusjonelt tvilsomt, og Politihøgskolen kan ikke vise til et faggrunnlag for å vri tilbud og etterspørsel til en offer- og overgriperkontekst. Regjeringens motstand mot å vurdere fordeler og ulemper av et regulert marked målt opp mot et kriminelt marked setter tusenvis av ansatte i justissektoren i en vanskelig situasjon, og en politianmeldelse tilbyr vei ut av uføret.

For statsadvokatene, ikke minst, er dette en gavepakke. Så lenge påtalemyndigheten avsetter 14 uker i retten til narkotikasaker, fremstår det merkelig å motsette seg noen dager på å kvalitetssikre lovgivningen – slik Henriksbø gjorde sist – og AROD vil ha fem dager til å vise forbindelsen mellom ruspolitikken og tidligere tiders vilkårlige forfølgelse. Bare en seriekoblet ansvarsfraskrivelse gjør det mulig å se bort fra vilkårlig forfølgelse, og rusreformens fallitt gjør rettsutvikling påkrevd. Om vi skal unngå svenske tilstander, blir det opp til individer med integritet å stå opp mot systemisk motvilje mot rettigheter, og vi ser frem til rettsforhandlinger.

Med hilsen

A handwritten signature in black ink that reads 'Roar Mikalsen'. The signature is written in a cursive, flowing style.

Roar Mikalsen

Leder for Alliansen for rettighetsorientert ruspolitikk